

Rekommenderade riktlinjer för Mittuniversitetets Övningsskoleverksamhet

Inledning

Syftet med de framtagna riktlinjerna är att bibehålla och fortsatt utveckla en övningsskoleverksamhet med hög kvalitet. Vad riktlinjerna innebär och hur övningsskoleområdena och Mittuniversitetet samverkar kring den verksamhetsförlagda utbildningen anges i nedan angivna punkter. Riktlinjerna utgår från det formulerade syftet i vfu-avtalet paragraf 3. Riktlinjerna gäller i övergångsperioden från övningsskoleprojekt till regeringens beslut om övningsskoleverksamhet.

”Bakgrunden till detta avtal är att universitetet och huvudman gemensamt, inom ramen för den verksamhetsförlagda delen av lärarutbildningen, ska utbilda lärare som kan förena beprövad erfarenhet med vetenskaplig grund. Samarbetet ska främja kompetens- och skolutveckling inom både universitetet och förskola/skola samt skapa förutsättningar för rekrytering av nya förskollärare/lärare. Avtalet reglerar parternas åtaganden för den verksamhetsförlagda delen av lärarutbildningen samt ekonomiska och andra ersättningar mellan universitetet och huvudman”.

De rekommenderade riktlinjerna vänder sig till samverkansparterna, Mittuniversitetet och övningsskoleområdena. Riktlinjerna har arbetats fram i samarbete mellan representanter från kommuner och Mittuniversitetets lärarutbildning vid kvalitetsinternatet den 3-4 juni 2019. De rekommenderade riktlinjerna anger kvalitetsaspekter som syftar till att höja kvaliteten i den verksamhetsförlagda utbildningen för studenten. Dessa ska varje skola/förskola, övningsskoleområde, kommuner och universitetet sträva mot. Riktlinjerna ska utvärderas och vid behov revideras i samband med förnyelse av vfu-avtal. Ansvarig för genomförande och uppföljning av dessa riktlinjer är vfu-organisationen. Vfu-organisationen består av både miunanställda (vfu-koordinatorer, kontaktpersoner och RUN) och kommunens vfu-samordnare + handledare, dvs. personer som är involverade i lärarstudenternas vfu på Miuns lärarutbildning. Det finns en vfu- grupp kopplad till vfu-organisationen där deltagare är:

- Vfu-ansvariga på Miun, koordinatorer, kontaktpersoner, en representant från Miuns regionala utvecklingsnätverk (RUN)
- en representant från respektive region: Västernorrland, Jämtland och norra Hälsingland. Dessa personer är oftast kommunala vfu-samordnare
- studentrepresentant.

Det operativa arbetet leds och drivs av Miuns interna vfu-grupp i vilken vfu- koordinatorer och kontaktpersoner deltar.

Riktlinjer

Förutsättningar för hög kvalitet i ett övningsskoleområde anges nedan i de framtagna riktlinjerna och som utgörs av följande kvalitetsaspekter; *Systematiskt kvalitetsarbete - årshjul, handlingsplan, utbildning, ledarskap, organisation samt samverkan.*

Systematiskt kvalitetsarbete

Det ska finnas ett fungerande systematiskt kvalitetsarbete innehållande gemensamma rutiner med uppföljningar som följer ett årshjul gällande utvärdering och uppföljning på övningsskoleenheten, av huvudman och vfu-organisation.

Årshjul

Årshjulet bör inkludera träffar för samverkan (vfu-grupp, professionsseminarier, samordnarträffar etc.). I ett årshjul bör vfu-perioderna ses över för att främja bättre framförhållning när det gäller förutsättningar för handledning och placering av studenter.

- *MIUNs interna vfu-grupp ansvarar för att:* Ett årshjul tas fram utifrån ovanstående definierat innehåll för att behandla detta i *vfu-gruppen*. *Huvudmännens representanter ansvarar för att* distribuera detta till övningsskoleverksamheter i respektive område.
- *Kommunen ansvarar för att:* Årshjulet följs och för att möjliggöra deltagande på träffar för de som berörs.
- *Övningsskoleområdet ansvarar för att:* Hålla sig informerade om innehållet i årshjulet.

Handlingsplan

Det ska vid varje övningsskoleenhet finnas en väl förankrad handlingsplan för mottagande av lärarstudenter som följs upp och revideras vartannat år eller oftare om behov finns. Ramar för handlingsplanen tas fram för att öka likvärdigheten mellan övningsskolorna. Från kommunen utsedd vfu-ansvarig vid respektive övningsskoleområde ansvarar för att en handlingsplan finns och efterlevs.

Utbildning

Övningsskoleverksamheten ska tillhandahålla tillräckligt med utbildade vfu- handledare för att möjliggöra mottagande av studenter i övningsskoleområdet. För att säkerställa det bör en fortbildningsplan skapas i kommunen. I fortbildningsplanen bör det även framgå hur en kontinuerlig kompetensutveckling möjliggörs för handledare. Lärosätets ansvar är att tillhandahålla utbildningar (handledarutbildning samt kompetensutvecklande träffar) som sker kontinuerligt. En breddad utbildning liknande "att arbeta i övningsskoleverksamhet" i webbvariant tillhandahålls av Mittuniversitetet.

- *MIUNs interna vfu-grupp ansvarar för att:* Tillhandahålla information och utbildningsmaterial på webben för den breddade utbildningen "att arbeta i övningsskola" i form av stöddokument till de filmer som finns tillgängliga.
- *Kontaktpersoner* ansvarar för kontinuerliga träffar inom respektive område i regionen för samordnare 1g/år samt erfarenhetsutbyten för handledare 1-2/ggr per läsår kopplat till handledarskapet. Innehållet i dessa träffar väljs i samråd med samordnare i respektive område.

- *MIUN erbjuder handledarutbildning om 7,5 hp*
- *Kommunen ansvarar för att: Skapa och uppdatera fortbildningsplanen samt ge förutsättningar för pedagogisk personal att gå handledarutbildning.*
- *Övningsskoleområdet ansvarar för att: Tillhandahålla information om tillgängliga handledare till kommunens samordnaransvarig.*

Organisation

I ett övningsskoleområde bör övningsskoleverksamheten så långt det är möjligt organiseras för en koncentration av studenter. I ett område ska det finnas god kunskap om vad en övningsskoleverksamhet är. Kunskapen bör även vara förankrad i hela styrkedjan i kommunen. Placering av studenten bör genomföras så att studenten får möta en variation av verksamheter för en så bred erfarenhet som möjligt under utbildningstiden.

Ledarskap

Såväl skolledning som pedagoger och studenter ska ha kunskap utifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, där modellen för integration av teori och praktik ses som bärande. Det bör även finnas kunskap om vad som är framgångsrikt ledarskap när det gäller att leda lärande och utveckling. Ledningens engagemang är betydelsefullt för övningsskoleverksamhetens kvalitet. Rektor eller motsvarande är en viktig samarbetspart för Miuns kontaktpersoner. Goda exempel finns också när rektor finns med i eller håller samtal med den enskilde studenten i ett initierande och avslutande samtal vid den verksamhetsförlagda utbildningen.

Samverkan

Samverkan som riktlinje är indelad i tre delar: Nätverk, kommunikation och kompetensväxling.

Nätverk

För att bibehålla god samverkan ska nätverk finnas på olika nivåer, fysiskt eller digitalt, både samverkan inom kommunerna och mellan kommuner och universitetet. Kommunerna (ex. genom samordnare) arrangerar nätverk inom kommunen mellan ex. handledare och/eller skolledare. Mittuniversitetet arrangerar erfarenhetsutbyten mellan kommunrepresentanter och vfu-organisation exempelvis i samband med vfu-gruppsträffar och samordnardagar.

- *MIUNs interna vfu-grupp ansvarar för att: Arrangera och organisera erfarenhetsutbyten i olika former ibland i samverkan med RUN (på regional nivå).*
- *Kommunen ansvarar för att: Arrangera olika typer av nätverk för erfarenhetsutbyte (inom kommunen).*
- *Övningsskoleområdet ansvarar för att: Så långt det är möjligt delta i ovanstående nämnda arrangemang.*

Kommunikation

Det är viktigt med god kommunikation och dialog mellan lärosätet och kommunerna. Det sker via vfu-organisationens nyhetsbrev till vfu-samordnare och genom vfu-kontaktpersonernas kontakt med samordnare i övningsskoleområden.

- *Vfu-koordinatorer ansvarar för att:* Informera nya studenter om vfu-organisationen och förutsättningar för vfu.
- *MIUNs interna vfu-grupp ansvarar för att:* Kontinuerligt skicka ut nyhetsbrev.
- *Kommunen ansvarar för att:* Informera sig och distribuera nyhetsbrevet till berörda.
- *Övningsskoleområdet ansvarar för att:* Informera sig om det som är på gång genom att hålla kontakt med vfu-samordnare samt att ta del av nyhetsbrev.

Kompetensväxling

Övningsskoleverksamheten och lärarutbildningen lär av varandra genom att:

- Främja förutsättningarna för att praktisknära forskning bedrivs av lärosätet tillsammans med verksamheten.
 - Främja förutsättningar för att professionsseminarier bibehålls och kontaktpersoner bjuds in till dessa.
 - Didaktiska seminarier bibehålls som ett tillfälle för vfu-handledare och lärare på lärarutbildningen att mötas kring olika didaktiska frågor.
 - Möjliggöra spridning av pågående forskning från lärosäte till Övningsskoleområden.
- *MIUNs interna vfu-grupp ansvarar för att:* Via lärosätets informationskanaler, påminna om möjligheter att bedriva forskning på- och tillsammans med övningsförskolor och övningsskolor. I samarbete med RUN se till att didaktiskt seminarium genomförs och att dessa seminarier blir kända för såväl kommunernas handledare som för lärare på lärarutbildningen.
 - *Kommunen ansvarar för att:* Skapa förutsättningar för att professionsseminarium kan bedrivas och möjliggöra för handledare att kunna delta vid de didaktiska seminarierna.
 - *Övningsskoleområdet ansvarar för att:* Hålla professionseminarium och att bjuda in kontaktpersoner till dessa.